

Potrebno nam je više aktuara

- **Kada bi uveli Solventnost II u Srbiji u ovom trenutku, imali bismo manjak aktuara. Ipak, s obzirom da po trenutnom rešenju u Zakonu o osiguranju, proces uvođenja Solventnosti II traje do ulaska Srbije u Evropsku uniju, osiguravajuće kompanije će imati dovoljno vremena da se prilagode, organizuju poslove i obrazuju ili zaposle dodatne aktuare, kako se bude ukazivala potreba za njima**

Aktuari su profesionalci koji analiziraju finansijske posledice rizika. Koriste matematiku, statistiku i ekonomsku teoriju da prouče neizvesne događaje. Aktuari pomažu osiguravajućim kompanijama da sagledaju dugoročne finansijske implikacije odluka koje donose. Pouzdana i razumna aktuarska procena cene rizika je osnova na kojoj je zasnovan dugoročni finansijski integritet osiguravajuće kompanije. Zbog toga, aktuari imaju strogo naučni princip rada i izuzetno visoke profesionalne standarde. Pored ekonomskih znanja, aktuarima je potrebno i suštinsko poznavanje drugih oblasti, kao što su pravo, matematika, statistika i biznis. Takođe, potrebna je i dobra sposobnost komunikacije, pošto se radi o poslu koji većina ljudi ne razume. O tome kakva je situacija na tržištu, da li nam se može desiti "slovenački scenario" kada je tokom uvođenja Solventnosti II došlo do manjka aktura na tržištu, kao i kakvo je obrazovanje za ovu profesiju razgovaramo sa Brankom Pavlovićem, predsednikom Udruženja aktuara Srbije.

- **Kakvo je trenutno tržište ovlašćenih aktuara u Srbiji i obrazuje li se dovoljan broj ljudi u ovoj oblasti?**

Pored standardnih poslova u osiguranju, tarifiranja i rezervisanja, u razvijenim zemljama, aktuari se najviše bave upravljanjem rizicima, razvojem netradicionalnih proizvoda životnog osiguranja, podrškom funkcionisanju zdravstvenih fondova,

reformama penzijskog osiguranja, Solventnošću II, uticajem produžetka ljudskog života na obaveze osiguravajućih kompanija, unapređenjem standarda aktuarske prakse, predviđanjem efekata sve češćih prirodnih katastrofa, složenim obracima profitabilnosti proizvoda, dobrovoljnim penzijskim fondovima, formiranjem kvota u kladionicama, itd. Koriste sve složenije matematičke modele, naučne metode i softverske alate u svakodnevnom poslu. Pred današnjeg aktuara se sve češće postavljaju zahtevi koje ne može da izvrši bez velike veštine i iskustva u informacionim tehnologijama. Takođe, primećuje se jedan pozitivan trend da se aktuari sve više biraju u uprave osiguravajućih kompanija, pošto svojim znanjem i iskustvom mogu mnogo da doprinesu rezultatima kompanije.

U Srbiji, Zakon o osiguranju zahteva obavljanje aktuarskih poslova samo u osiguravajućim kompanijama, tako da većina aktuara radi u oblasti osiguranja. Pored osiguranja, ovlašćeni aktuari su zaposleni i u jednoj velikoj revizorskoj kući, jednom velikom javnom preduzeću, zdravstvenom fondu, itd. U velikim i srednjim preduzećima aktuari honorarno obavljaju obračune određenih rezervacija koje zahtevaju međunarodni računovodstveni standardi broj 19 i 39. Političke stranke angažuju aktuare za analiziranje ispitivanja javnog mnjenja i rezultata samih izbora. Pojedini bankama u Srbiji aktuari pomažu u projektima u vezi sa procenama rizika. S

obzirom da su aktuari profesionalci koji analiziraju finansijske posledice rizika, u savremenom srpskom društvu će biti sve više projekata čijem uspehu aktuari mogu značajno doprineti.

Trenutno u Srbiji ima 70 ovlašćenih aktuara, od kojih se 54 aktivno bavi aktuarskim poslom. Udruženje aktuara Srbije ima više od sto članova, uključujući i pridružene članove, koji se interesuju za aktuarstvo ili na neki način bave strukom. Od trenutka kada je Narodna banka Srbije preuzela licenciranje aktuara, u poslednjih deset godina, licencu je dobilo četrdesetak aktuara.

Pre tri godine, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu je uključen u proces licenciranja ovlašćenih aktuara. Svake godine upisuje deset kandidata na specijalni master program namenjen sticanju licence za ovlašćenog aktuara. Posle završetka master rada, kandidati polažu stručni ispit u Narodnoj banci. U ovom trenutku, u procesu edukacije za sticanje licence u ovom trenutku ima dvadesetak kandidata.

- **Kako koncentracija odnosno smanjivanje broja osiguravajućih društava utiče na aktuarsku profesiju?**

Smanjivanje broja osiguravajućih društava na evropskom tržištu osiguranja je bilo dosta izraženo u poslednjih nekoliko godina. Glavni razlog za to je uvođenje Solventnosti II. U Srbiji je taj trend izražen, iako nam ulazak u režim Solventnosti II

steknu tri godine iskustva na aktuarskim poslovima polažu stručni ispit u Narodnoj banci Srbije. Moje mišljenje je da je postojeći sistem dobro postavljen. Ekonomski fakultet obezbeđuje kvalitetnu teorijsku osnovu za rad budućih ovlašćenih aktuara. Trogodišnje radno iskustvo na aktuarskim poslovima je neophodno za uspešan

Zahvaljujući svim komponentama postojećeg sistema edukacije, ovlašćeni aktuari stiču dovoljno znanja i iskustva da mogu relativno brzo da počnu da obavljaju sve poslove ovlašćenog aktuara jedne osiguravajuće kompanije

rad u praksi budućeg ovlašćenog aktuara. Na stručnom ispitu u Narodnoj banci se proverava znanje domaće regulative iz oblasti osiguranja, čije dobro poznavanje je vrlo važno u svakodnevnom radu ovlašćenog aktuara. Zahvaljujući svim komponentama postojećeg sistema edukacije, ovlašćeni aktuari stiču dovoljno znanja i iskustva da mogu relativno brzo da počnu da obavljaju sve poslove ovlašćenog aktuara jedne osiguravajuće kompanije.

■ **Koje su trenutno aktivnosti Udruženja aktuara Srbije?**

Udruženje aktuara Srbije je profesionalno udruženje osnovano sa ciljem razvoja i unapređenja aktuarske nauke i struke osiguranja. Udruženje je posvećeno primeni aktuarske nauke u praksi, obrazovanju aktuara i brizi o javnom interesu. Osnovano je 2002. godine. Primitljeno je 2007. godine u Međunarodno udruženje aktuara (International Actuarial Association) kao punopravni član, a 2012. godine u Evropsko udruženje aktuara (Actuarial Association of Europe) kao pridruženi član.

Najvažnije aktivnosti Udruženja ove godine su učešće u radnim telima Narodne banke Srbije za implementaciju Solventnosti II, organizacija XVI međunarodnog simpozijuma u osiguranju i X kursa za kontinuiranu edukaciju ovlašćenih aktuara, kao i prijem novih članova. Nastavićemo rad na uspostavljanju lokalnih standarda aktuarske prakse, od kojih smo do sada usvojili pet standarda. Takođe, učestvovaćemo u izradi nove regulative osiguranja, tako što ćemo dati određene amandmane na nacrt Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju. Pored toga, na sednicama, članovi Udruženja redovno razmenjuju mišljenja o aktuelnim temama iz oblasti osiguranja.

V. Lapčić ■

tek predstoji, tako da se očekuje nastavak trenda smanjenja broja društava i u narednih nekoliko godina. Zbog smanjenog broja osiguravajućih društava očekivano bi bilo da se smanjuje i broj aktuarskih poslova i pozicija na tržištu.

S druge strane, uvođenje Solventnosti II donosi mnogo novih aktuarskih zadataka i samim tim zahteva dodatno zapošljavanje aktuara u osiguravajućim kompanijama. Koliko je meni poznato, na srpskom tržištu osiguranja nema nijednog nezaposlenog ovlašćenog aktuara.

■ **Na Srpskim danima osiguranja se moglo čuti da je na tržištu Slovenije sa uvođenjem Solventnosti II došlo do manjka aktuara na tržištu. Može li se takav scenario desiti u Srbiji?**

Solventnost II donosi puno novog posla za aktuare. Naravno, ne ukida postojeće poslove, tako da aktuari koji su trenutno zaposleni ne mogu da odgovore na sve zahteve koje pred njih postavlja Solventnost II. Sada je u desetak najvećih osiguravajućih

kompanija u Srbiji, zaposleno po 3-5 ovlašćenih aktuara i 2-4 aktuara bez licence, a u budućnosti će ih biti potrebno više.

Kada bi uveli Solventnosti II u Srbiji u ovom trenutku, imali bismo manjak aktuara. Ipak, s obzirom da po trenutnom rešenju u Zakonu o osiguranju, proces uvođenja Solventnosti II traje do ulaska Srbije u Evropsku uniju, osiguravajuće kompanije će imati dovoljno vremena da se prilagode, organizuju poslove i obrazuju ili zaposle dodatne aktuare, kako se bude ukazivala potreba za njima.

■ **Kako ocenjujete obrazovanje koje se nudi ljudima koji bi želeli da postanu aktuari?**

Sistem licenciranja ovlašćenih aktuara u Srbiji se nekoliko puta menjao u prošlosti. Razne institucije i domaći i strani predavači su bili uključeni u taj proces. Po važećem sistemu, kandidati za ovlašćene aktuare, treba da završe master kurs za ovlašćenog aktuara na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, a zatim kad